

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENE

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Decentralizacija

Hoteli bi opozoriti na zanimiv političen pojav, kako vse one države, ki so svoj čas radi katerega-koli vzroka uvedle upravni centralizem, postopoma, vedno bolj in bolj uvajajo v državno upravo decentralizacijo, ker se je tak način uprave izkazal za mnogo primernejši, da zadovolji potrebam ljudstva. Vzor centralizma je vsekakor veljala Francija. Četrta francoska porevolucionarna ustavodajna skupščina, imenovana navadno Constitution de l'au VIII., je proti avtonomističnim poizkusom nekaterih provinc, ki niso bile zadovoljne s politiko Pariza, dala Franciji strogo centralistično ustavo. Po tej ustavi je bila dežela razdeljena na 89 departementov, ki niso bili podani po nikakršnih zgodovinskih činiteljih. Na čelu departementa je bil postavljen prefekt in njemu ob stran skupščina ali svet, toda oba sta bila imenovana od centralne vlade. Vsak departement je bil zopet razdeljen na več arrondissementov ali okrajnih glavarstev, katerim so postavili na čelo podprefekte in svete, katere je prav tako imenovala centralna pariška vlada. Tudi župani in občinski svetovaleci niso bili voljeni od ljudstva, ampak imenovani od vlade oz. njenih podrejenih organov.

Ta francoska centralistična ustava bi letos obhajala svojo 130. letnico, ako bi v tej obliki še obstajala. Postala je sicer priljubljena kopija nekaterih absolutnih monarhij preteklega stoletja, a sodbodoljubni francoski narod ni dolgo prenašal tako tesnega upravnega jopiča. Že leta 1831. se je običinam dala avtonomija, in l. 1833. so bili prvi voljeni departementovi sveti. Tekom desetletij je centralna vlada mnogo administrativnih pravic odstopila departementom in celo arrondissementom, zlasti v zadevah gospodarskega značaja. V tako prosti državi, kot je Francija, s pokrajinami, ki imajo tako različne gospodarske pogoje, more centralizem samo škodovati narodni produkciji. Čisto tiho, brez ropota so Francozi v letih, ko je bila država v največji stiski — med svetovno vojno — izvedli na zahtevo trgovskih in obrtnih zbornic najobsežnejšo gospodarsko decentralizacijo in ustvarili 18 novih gospodarskih organizmov, ki so danes v polnem razmahu. Spočetka so se nove naprave posluževale v prvi vrsti trgovske zbornice, pozneje pa se je okrog njih pričelo organizirati vse gospodarsko življenje. Pariz je nekdanj absorbiral vse. Danes pa so pokrajinska centra, kakor Lille, Rouen, Reunes, Nantes, Limoges, Bordeaux, Toulouse, Montpellier, Marseille, Grenoble, Lyon, Dijon, Nancy, Orléans, Clermont-Ferrand in Strassbourg vedno važnejša gospodarska središča, ki pod samostojno inicijativo pridobivajo vedno bolj na gospodarskem in političnem polju.

Gospodarski decentralizaciji je z logično nujno morala slediti tudi politična. Znameniti »Sarrautov dekret« od 5. novembra 1926 daje departementom pravico, da se organizirajo v sindikate, ako se jim to zdi potrebno. Praktično pomenja to že odpravo departementov in povratek na zgodovinske pokrajine, kajti združujejo se vedno le departementi, ki imajo zato zgodovinske, gospodarske in etnografske pogoje, kakor n. pr. Bretonija, Vendeja itd. Sindikat dveh ali več departementov je javna naprava in civilna osebnost, ki jo vlada priznava po zakonu. Upravlja ga komite, v katerem so po trije zastopniki sindikaliziranih departementov, lahko tudi prefekt, ako ga povabi. Sindikat zbora dvakrat na leto in ima svoj proračun. Voljen je na vsakih šest let. Tako morejo pokrajine po lastni uvidevnosti podvzeti tudi večja gospodarska podjetja, kakršnih bi se en departement s skromnim proračunom ne mogel nikdar lotiti. Pride predvsem v poštev elektrifikacija, graditev železnic, cest, regulacija rek itd.

Sindikalizacija departementov je uspeh dolgo-trajne idejne borbe Fédération regionaliste française, ki se že čez desetletja bori proti centralizmu. Sedaj stoji na čelu organizacije znani Henry de Jouvenel, uvažečan politik in narodni gospodar, ki v nešteti brošurah in spisih ne neha propagirati decentralizacije francoske uprave. Organizacija ima svoje glasilo (l'Action Régionaliste) in more vanjo stopiti vsakdo, ki ni centralist ali separatist. Natančno opredeljenega programa regionalisti nimajo, ker se vodi popolnoma prosta diskusija med skrajneži, ki bi se zadovoljili le s popolno federacijo in zmerneži, ki bi hoteli le še bolj omiliti dosedanj upravni režim. Razumljivo je, da je alžalski avtonomizem zelo podnetil proticentralistično gibanje, h kateremu se danes prištevajo še skoraj polovica poslancev iz vseh parlamentarnih skupin.

Tudi v ostali Evropi opazujemo, da zlasti več novjših ustav med mladimi državami proglašajo decentralizacijo. V tem oziru je zelo zanimiva Rumunija, ki je 1920 uzakonila zelo centralistično ustavo. Toda že l. 1925. je parlament odstopil nekaj pravic pokrajinskim zborom, ki pa vendar niso imeli večje moči kot nekdanji francoski departementi. Do resnične decentralizacije je prišlo šele pod sedanjo vlado dalekovidnega Maniu, in sicer septembra lanskega leta. Maniu je razdelil državo na sedem distriktov, ki v glavnem odgovarjajo zgodovinskim provincam, in sicer: Banat, Transilvanija, Oltenija, Muntenija, Moldavija, Bukovina in Besarabija. Kot eksekutivni organ stoji na čelu vsake pro-

Portugalska se pripravlja na ustavno življenje

Pod pritiskom Anglije — Izboljšanje financ in prosvetne reforme —
Notranji minister pripravlja volitve

Lisbona, 7. avg. ps. Revolucije spadajo na obalah reke Tajo med dnevne senzacije. Spominjam se na »pronunciamento« leta 1927, ko sem bral pod palmami Avenide proklamacije na narod, nabite druga poleg druge, vladno in ono revolucionarnega komiteja, pred njimi pa so se zbirali v gruclah številni pohajči in z živimi gestami diskurirali o posebnostih enega in drugega poziva. Narod se razide, vstaja pa gredo na prekrasne azorske otoke nekaj časa premišljevat o posledicah preindividualnega patriotizma. Zadnja vstaja pred par tedni je tudi spadala med te vrste vstaje, s to razliko, da tokrat ni bilo običajnega pohoda vstavev skozi mesto, kar so meščani zelo obžalovali. Revolucionarje so prej polovili in jih poslali v prijetno prognanstvo na cvetoče otočje atlantskega morja.

Pred par dnevi smo brali nabito po vseh ulicah in natiskano z velikimi črkami po vseh časopisih o izredni seji ministrskega sveta, h kateri je vlada pritegnila tudi vse prefekte iz posameznih provincij. Ob tej priliki je minister za notranje zadeve sporočil zboru, da je napočil čas, da se Portugalski vrne njeno ustavno življenje. V to svrhu je vlada sestavila komisijo, ki ima sestaviti nov volilni zakon. Na drugi strani pa se vlada resno trudi, da ustanovi novo vladno politično stranko, ki naj bi bila jedro novega parlamentarnega življenja.

Ta vest se je sprejela z velikanskimi ljudskimi veselici in splošnim navdušenjem. Sicer portugalski narod, akoravno je z dušo in s telesom za demokratično ustavo, ni sovražil ne maršala Gomesa da Costa, ki je leta 1926 napovedal diktaturo, ne njegovega naslednika, tihega, nesebičnega, skoz in

skoz poštenega in delovnega generala Oscarja Carmona. Diktature se prav za prav ni videlo nikjer. Zborovalna pravica je ostala, cenzura se ni vmešavala ne v svobodo govora, ne v svobodo tiska. General Oscar Carmona je sam večkrat rad ponavljal v intervjujih, ki jih je dajal inozemskim časnikarjem, da obstoji v Portugalski diktatura brez diktatorja.

Napoved, da se bo Portugalska vrnila k ustavnemu življenju in sicer iz razloga, da so se razmere že tako izboljšale, da je mogoče predvideti koristno delovanje parlamenta, ni nikogar presenetila. Razlog sam je deloma upravičen. Vlada Carmona more beležiti lepe uspehe. Dika te vlade je finančni minister Antonio Oliveira Salazar, finančni strokovnjak in po svojem svetovnem naziranju vester katoličan. Posrečilo se mu je, česar, recimo, Primo de Rivera v Spaniji ni dosegel — da je izenačil državni proračun, kateri je vrgel celo lep prebitek, in da je spremenil portugalsko trgovinsko bilanco v aktivno. Salazar ima tudi zaslug za obnovo portugalskega cestnega in železniškega omrežja v velikem stilu, za neoporekljiv dvig pristanišč in za izpeljavo obsežnih elektrifikacijskih načrtov. Portugalska torej ni občutila težav denarnega padca, ki je tako otežkočil položaj v sosedni Spaniji.

Seveda pa ti razlogi niso bili edini in odločilni za spremembo režima, kot je napovedan po zadnjem ministrskem svetu. V portugalskih političnih in-trgovskih krogih se je opažalo, da ima Anglija velik interes na razvoju portugalske države. In to tudi ni čudno. Angleški kapital je zidal portugalske železnice, postavljale elektrarne, angleške banke dajejo kredite portugalskim izvoznim trgov-

skim podjetjem, Portugalska je odjemalec angleške manufakture in premoga, angleška pomorska trgovina je sorazmerno zelo zaposlena tudi v portugalskem kolonialnem imperiju, katerega bi Angleži radi rezervirali za svoje lastno tržišče. Važnost Portugalske za Anglijo se je pokazala zelo jasno, ko sta obe državi sklenili povišati svoja diplomatska zastopnika na čin ambasadorjev ali veleposlanikov. Velika Britanija ima tudi interes na tem, da Portugalska ostane njena politična prijateljica, ker vidi v njej koristnega zaveznika za vsa vprašanja sredozemskega morja in severozapadne Afrike. Izjava presidenta Carmone z dne 29. julija, ko podčrtava, da je angleško prijateljstvo baza njegove zunanje politike, je v tem pogledu značilna.

Iz tega sklepajo tukaj, da je preokrenitev režima na ustavno bazo delo angleškega vpliva. Britanska vlada da je namreč konstatirala, da je položaj v Portugalski zadovoljiv in da lahko vlada krene brez strahu na nova pota, če hoče še nadalje uživati simpatije in oporo Anglije.

V Portugalski se delajo tudi resni poskusi, da se odpravi analfabetizem. Neverjetno je, koliko ljudi je tukaj, ki napravijo vtis izobraženega človeka, pa ne znajo ne pisati ne čitati. Naloga bo seveda trda, ker klima tukaj ni ugoden za resen študij. Pa če bodo poklicani organi, kakor imajo očitno namen, vzeli problem resno v roke, poskrbeli za dobro učiteljstvo in šli roko v roki s cerkvenimi organi, ki imajo velik vpliv na ljudsko izobrazbo, potem ni dvoma, da bo od 70% nepismenih, kolikor jih šteje Portugalska, v par letih precejšen del rešen za intenzivno kulturno delo.

Predsednik vlade se je vrnil v Belgrad

Navdušen sprejem in govor v Biogradu na moru

Belgrad, 8. avg. m. Kakor poročajo iz Biograda na moru, je predsednik vlade, gospod general Peter Živković, na ladji »Hvar« ob 9. dopolodne prispel v to mesto. Ladji »Hvar« so hiteli prebivalci Biograda na moru na malih ribiških ladjah naproti ter jo spremljali do Pašmanskega zaliva. Ko je predsednik vlade stopil na obal, ga je v imenu občine pozdravil bivši radičevski poslanec, sedanj župan Rude Bačinić. Predsednik se je zahvalil za sprejem in za navdušen pozdrav številnega prebivalstva. Nato je odšel v okrajno načelnništvo in si ogledal poslovanje.

Ob 11 je bila svečana seja občinskega odbora, na kateri je imel župan Rude Bačinić govor, v katerem je naglašal radost tega starega hrvatskega mesta radi prihoda prvega jugoslovanskega predsednika vlade. Predsednika je prosil, da bi bil pri Nj. Vel. kralju tolmač udanostnih čuvstev prebivalstva tega kraja. Predsednik vlade se je zahvalil za sprejem in naglasil važnost 6. januarja. »Pri tej priliki,« je dejal predsednik vlade, »je kralj prevzel nase dolžnost upravljanja državnih poslov. Naredil

se je konec strankarstvu, ki je motilo pravičen potek dogodkov. Sedaj ni nobenih državljanskih prve in druge vrste, marveč so vsi enaki pred zakonom.«

Ob 12 se je na ladji »Hvar« priredil banket, katerega so se udeležili zastopniki mesta in okolice. Predsednik vlade si je ogledal nato državno posestvo Vrano.

Popoldne je predsednik vlade odpotoval v Knin. Zastopniki Knina so mu prišli 3 km pred Knin nasproti in ga tam sprejeli. Z njim skupaj so prišli v mesto, ki je bilo vse v zastavah. Ob vходу so bili slavaloki. Ob prihodu je predsednik vlade pozdravil župan Podkrajac. Predsednik vlade se mu je zahvalil za pozdrav. Nato si je predsednik vlade ogledal mesto. Popoldne ob šestih je bila slavnostna seja občinskega odbora. Predsedniku so priredili ljudje živahne ovacije.

Ob 11 ponoči se je predsednik vlade s posebnim salonskim vagonom odpeljal proti Zagrebu, od tam pa bo nadaljeval pot proti Biogradu, kamor bo jutri prispel.

Minister Voja Marinković o pomenu sinajske konference

Belgrad, 8. avg. m. Današnje »Vremec« prinaša izjavo, ki jo je dal zunanji minister dr. Voja Marinković blejskemu dopisniku »Vremena«. V izjavi pravi:

»Meni so še neznani sklepi konference v Sinaji, zato ne morem dati nobenih informacij. Sicer pa so podrobnosti o tem vprašanju manjšega pomena, dasiravno so sicer zelo praktične. Najvažnejše je seveda, da se je ta konferenca, ki je imela rešiti zelo težke in zapletene naloge, z uspehom končala in da se je sestavil nov načrt nadaljnjega skupnega dela v naši in romunski gospodarski politiki. Čeprav za mene ta uspeh ni prišel nepričakovano in

čepav sem ga s polno pravico slutil, sem vendarle z iskreno radostjo sprejel vest o zaključitvi konference in o doseženem popolnem soglasju obeh delegacij. Prepričan sem, da to ne bo imelo samo nedoglednih, plodovitih in dobrih posledic za obe naši državi, na čiji interese sta naši vladi v tem slučaju mislili, ampak da bo to imelo velike posledice za vse osrednjo in vzhodno Evropo. Sinajska konferenca je značilen datum za razvoj mednarodne gospodarske organizacije. Po mojem mnenju je potrebno podčrtati važno dejstvo, da gospodarska vprašanja, ki jih bosta odsej obe državi skupno obravnavali, niso naperjena

Vidimo, da države odstopajo od togega centralizma in se v svrhu boljše uprave in pa da se ljudstvu omogoči čim večja inicijativa zlasti v gospodarskih vprašanjih, uvaja decentralizem. Saj je ista tendenca očita tudi v Jugoslaviji. Z ustavo je naša kraljevina bila razdeljena na 33 pokrajin, ki v ničemur niso odgovarjale historičnim provincam. Saj nobena samoblast ni smela šteti več kot 800.000 ljudi. 3. oktober lanskega leta pa nam je prinesel dalekosežno administrativno reformo — banovine — z mnogo večjim in življenja zmognim ozemljem in prebivalstvom, ki n. pr. v savski banovini šteje 3.320.000 ljudi. Banovine pomenijo obširno dekoncentracijo centralne uprave, kateri bo nekega dne brez dvoma sledila tudi decentralizacija.

proti nikomur. Mi gremo za tem, da pomagamo našemu kmetijstvu in da se rešimo iz krize, pri tem pa nam ni treba, da bi škodovali interesom koga drugega in zahtevali od njega kakšnih žrtv. Celo več! To, kar mi želimo doseči, ni na škodo niti poljedelskim državam. Kajti tisto, kar mi izvažamo kot kmetijska država, smo že doslej prodajali evropskim državam. Naš cilj je, da bi naše pridelke čim bolj prodajali, da bi se naše kmetijstvo dvignilo na tisto višino, ki ga zasluži.«

Praznik zamenjave starih polkovnih zastav z jugoslovanskimi

Belgrad, 8. avgusta. z. Na rojstni dan prestolonaslednika Petra 6. septembra se bo na zelo slovesen način izvršila zamenjava vseh polkovnih zastav z novimi jugoslovanskimi zastavami. Proslava sama se bo izvršila zelo svečano in ni izključena možnost, da na ta dan pridejo v Belgrad najuglednejše zvezniške osebnosti. Tega dne se bodo v Banjici izvršili impozantni defileji čet in orožja vseh vrst. Kakor se čuje, se bo defileja udeležilo okrog 12 pešpolkov iz Belgrada in okolice, vse konjeniške enote, motorna artiljerija, veliko število avionov in tako dalje. Prvič bodo nastopili tanki. Polki iz vse države bodo poslali deputacije. Te svečanosti se bodo poleg tega udeležili vsi bani in banski svetniki. Kakor se govori v informiranih krogih, bi se teh svečanosti udeležil tudi romunski kralj Karel. V vojnem ministertvu se vršijo poslednje priprave, da se zamenjajo historične polkovne zastave z novimi jugoslovanskimi na čim svečaniji način.

Zastopnik sv. očeta na Evhariističnem kongresu

Rim, 8. avg. as. Sv. oče je naročil msgru Pellegriettiju, apostolskemu nunciju v Belgradu, da ga zastopa pri evhariističnem kongresu v Zagrebu.

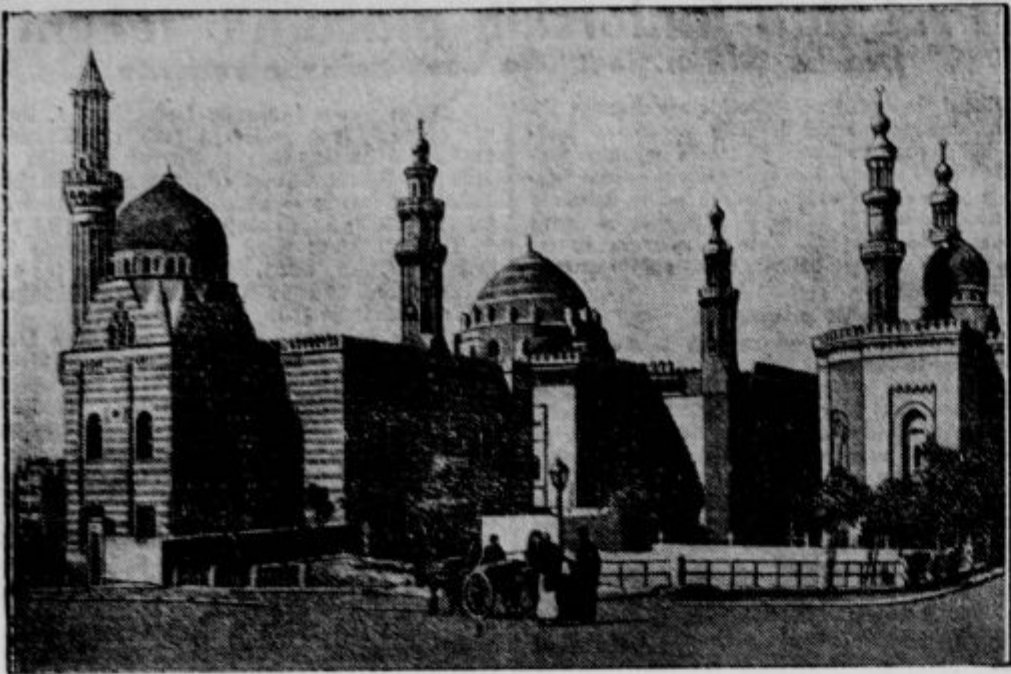
Abbe Bergey v Jugoslaviji

Zagreb, 8. avg. Odbor evhariističnega kongresa poroča, da se bo slavnosti udeležil tudi francoski državni poslanec abbe Bergey, znan parlamentarec in slaven govornik. Abbe Bergey se je slavno bojeval v svetovni vojni in je predsednik Draca, to je Zveze duhovnikov-bivših bojnikov.

Pričakujemo, da bo naše ljudstvo, ki se be zbralo v Zagrebu, odličnega gosta pozdravilo s slovansko gostoljubnostjo in da bo odnesel iz Jugoslavije najlepše vtise.

Za industrializacijo Belgrada

Belgrad, 8. avg. m. Zastopniki centralne industrijskih korporacij so danes izročili belgrajskemu županu vlogo, v kateri naglašajo potrebo, da naj Belgrad postane veliko industrijsko središče in da naj občina stori potrebne korake, da bi se industriji v Belgradu omogočilo delovanje. Predvsem zahtevajo znižanje raznih občinskih taks,

Mošeja Sultana Hasana v Kairu, eden najlepših spomenikov bizantinsko-arabskega stavbarstva.

Mesto na oceanu

Plavajoče vele mesto sredi oceana med Starim in Novim svetom — to in nič manj je načrt marseilleskega inženjerja Leona Foenquinos. Sam opisuje svoj načrt tako:

»Moj jekleni otok nima biti samo pristajališče za zrakoplove in letala ob poletih preko Atlantskega oceana, marveč ima še druge namene. To bo čudovito okrevanje in zabavišče, kjer bo cvetela večna pomlad; tu se bo shajala elegantna družba v kazini, kakor jo ima Monte Carlo, kjer ne bo nobenih zakonov ne predpisov. Tu bodo dalje: meteorološka postaja, potem opirališče za vsa možna reševalna dela, in pa zaloge za ladje. Imeli bomo razkošne hotele za potnike, ki se bodo mudili tu daljši ali krajši čas. Dalje gledališča, kinematografe in zabavišča vseh vrst. V načrtu imamo široke boulevarde s sijajnimi trgovinami. Tu bodo pristajali veliki oceanski parniki in zrakoplovi. Rešilni čolni bodo pripravljeni, da pohite na pomoč ob nezgodah. Z eno besedo: Nova Atlantis bo osmo čudo sveta.«

Kaj pa, kadar bo morje zahrumelo in zadivjalo? Seveda je inženjer mislil tudi na to. Zamislil je sistem iz okroglih jeklenih jezov, ki potekajo v obliki valolomov. Celokupni temelj sestoji iz poltroglih jeklenih opor, ki so zvezane med seboj z jeklenimi navoji in žičnatimi kablji. Kot material bo služilo jeklo, ki nikoli ne zarjavi; vrhu tega bodo vsi deli prevlečeni s smolo. Mesto bo stalo na izključno kovinastem krogu. Kot baza bo služilo 96 kesonov, katerih vsak bo nad 200 metrov dolg, 30 metrov širok in 30 metrov globok ter bodo vsi zvezani med seboj. Ti kesoni predstavljajo kleti mesta Atlantide, kajti v njih se bodo nahajale električne in

druge naprave za razsvetljavo in kurjavo ter sploh vsi stroji. Med kletmi bo vodil cel sistem podzemskih cest, ki bodo zvezane z boulevardi, tekočimi okrog mesta. Za opravljanje vseh strojev in ohranjanje vseh naprav plavajočega mesta bo treba približno 10.000 družin. Ostalo prebivalstvo mesta bo štelo približno 200.000 duš.

Vhod v pristanišče bo zgrajen tako, da bo nudil potnikom celoten, mogočen pogled na veličastno sliko mesta, iznad katerega se bodo dvigali štirje stolpi v velikosti Eiffelovega stolpa v Parizu. Na teh stolpih bodo nameščeni: radiopostaja, svetilniki in pristajališča za zrakoplove. V zraku bodo strmeli številni nebotičniki. Ob boulevardih bo rastlo tropesko rastlinje.

Atlantida bo zasidrana na kakem plitkem mestu zalivskega toka, na pol poti med Parizom in Newyorkom, na 43. stopnji zemeljske dolžine in 45. stopnji severne širine.

Stroške za zgradbo nove Atlantide ceni Foenquinos na približno 220 milijard dinarjev, a je prepričan, da se bo ta orjaška vsota obrestovala in donajala tudi dobiček. Računa, da bo imela ta mednarodna metropola letno približno 110 milijard dinarjev dohodkov, in da bodo pokriti gradbeni stroški približno v 75 letih. »Ves svet se bo zgrinjal v moje mesto«, pravi inženjer zanosno, »vsaka ladja, ki bo plula mimo, bo pristala v tem osmem čudu sveta in potniki se bodo vselej tu pomudili. Atlantida bo mednarodno podjetje in upam v ta namen zbrati odbor mogočih finančnikov iz vseh dežela, ki bo vodil nadzorstvo in upravo.«

Bernard Shaw o sebi

Slavni Iree Bernard Shaw, ki v vseh svojih spisih zbada in smeši Angleže in njihove posebnosti, ne da bi mu bilo doslej uspelo vzbuditi njihovo ogorčenje proti sebi, je sedaj storil nekaj, kar občuti angleška družba kakor udarec v obraz. Shaw, ki ga Angleži ipak imajo za svojega in so nanj zelo ponosni, je v predgovoru nove razkošne izdaje svojih del pred celim svetom odkril žalostne družinske razmere, v katerih je preživel svojo mladost. Tenkočutni Angleži so mnenja, da umetnik tega ne bi bil smel storiti... Shaw pa, sam sebi zvest, pravi ironično: »Če družinskega okostja (tako imenujejo Angleži mučne družinske skrivnosti) ne morem spraviti s sveta, potem ga vsaj lahko pripravim do tega, da pleše.« To je zopet naperjeno proti angleškemu licemerstvu. Shaw pripoveduje:

»Vprašali boste, zakaj nisem užival prave meščanske vzgoje. Na srečo ali žal — kakor se pač vzame — je bil moj oče obremenjen z navado, ki mu je slednjič zaprla vsa vrata in zaradi tega pač tudi matere same niso mogli vabiti. Če so ga namreč povabili na obed ali drugače v družbo, ni nikdar prišel popolnoma trezen; ko se je pa poslovil, je bil redno škandalozno pijan. Sedaj je pa stvar taka, da utegne biti dobrovoljen pijanec v dobrovoljni družbi prijeten pojav. Pa tudi pripriljv pijanec utegne biti v svojem bahaštvu zabaven, če ne gre za posebno prevzetno občinstvo. Docela neznosen pa je klavern pijanec — in mojega očeta, ki je bil v teoriji popoln abstinenc, sta pa v pijanosti prevzemala sram in kes. Tako je prišlo, da smo bili slednjič družabno povsodi odrezani. Ne spomin-

jam se, da bi bil po prvih otroških letih kdaj na obisku pri kakih naših sorodnikih. Moja mater je rešil iz tega položaja njen glasbeni talent. In moj oče se je toliko časa pečal z abstinenco teorijo, da je neko nedeljo popoldne na hišnem pragu dobil napad ter se je zvrnil. Tedaj je spoznal, da je bilo tu možno samo dve: ali nehati piti ali pa propasti.

Izpreobrnil se je pa prekasno, da bi še bilo mogoče rešiti naš družabni položaj. Tako je tedaj prišlo, da sem se moral odpovedati tistemu družabnemu likanju, brez katerega se človek v družbi ne zna neprisiljeno gibati; in običaji in navade družabnega življenja so mi ostale neznane. Moja mati, ki je bila imela ravno tako skrbno vzgojo kakor kraljica Viktorija, je čutila preveč človeško, da bi bila prizadela kateremu svojih otrok tisto, kar je bila sama trpela. Mislim tudi, da je bila mnenja, da je lepo obnašanje prirojena stvar, in premnogo tega, kar so jo učili, ji je bilo prirojenega. — Na drugem mestu pravi Shaw: »Vse svoje življenje sem bil na tem planetu bolj gost nego prebivalec.«

Nova razkošna izdaja Shawovih spisov stane okroglo 28.000 dinarjev, a je bilo trikrat več naročnikov nanjo, nego je bilo izdanih izvodov.

Proti takojšnjemu plačilu

V Bloomfieldu v državi Nebraska, imajo trgovci na drobno že tri leta svojo zvezo: Merchants Association, ki svojim članom najstrožje prepoveduje, dajati komurkoli na upanje. Član, ki se proti temu pregreši, mora plačati sto dolarjev globe. Zvezi so pristopili tudi zdravniki in odvetniki, ki istotako delajo samo proti takojšnjemu plačilu. Zveza, ki je prvotno določila svoj obstoj na tri leta, je te dni svoje delovanje podaljšala za nadaljnjo triletno dobo.

70letni Bernard Shaw, svetovno slavni irski dramatik, vedno sam vodi svoj mali avto, ko se vozi na predavanja.

Zanimiv poizkus

V Nome na Alaski so napravili naslednji poizkus: Doraščene lososa so spravili v led, tako da je v njem zmrznil. Tako so ga pustili v ledu mesec dni. S posebnim aparatom, ki je bil tudi v ledu zamrznjen, so v tem času ugotovili, da je lososu bilo srce po dvakrat v minuti, da je torej ostal živ, ne da bi bil kaj užil. Čez mesec dni so ribo previdno otajali in žival si je v kratkem popolnoma opomogla.

Tudi blagor boljše vizma

Stanovanjsko stisko imamo po vsej Evropi, a tako hude pač nikjer kakor v Sovjetski Rusiji. Posebna stanovanjska komisija v Moskvi je pregledala stanovanjske razmere in podala sedaj svoje poročilo. Značilen je tale primer: V stanovanju, ki ga je imel preje neki carski tajni svetnik sam zase, stanuje sedaj deset družin s skupaj 27 člani. Med temi so štirje rokodelci, en arhitekt, dva trgovca, en profesor, ravnatelj nekega sovskega trusta itd. Da se ob teh razmerah ohrani nekaj reda in prepreči nepotrebne tatvine, je oblast določila, da mora menjaje se vsak dan opravljati stražno službo po en stanovalec in paziti na lastnino vseh.

Pisani trojčki

Otroci, ki se rode v mešanih zakonih, ne lega v temnopoltih plemen, morejo biti čisto bele ali čisto črne ali pa bolj ali manj temne barve. Gospa Sonja Browning, rojena Rusinja, ki je poročena z mulatom in živi s svojim možem v nekem majhnem mehikanskem mestecu, je povila te dni trojčke. Eden od otročičkov je bel, drugi čisto črn, tretji pa je rjav polutan.

Düsseldorfski morilec

Düsseldorfska policija je sedaj zbrala vse dokaze o krivdi Petra Kürtena v celem kompleksu zločinov, ki jih je Kürten najprej sam priznal in si jih deloma tudi izmisli, potem jih pa začel tajiti in preklicevati. Kürtenu je popolnoma dokazanih 48 umorov in 35 požigov. Samo glede umorov in požigov, ki jih je baje izvršil Kürten po svojih lastnih izjavah v okolici Altenburga, je policija še v dvomih. — Kürtenovo ženo, ki je nedavno prišla iz

Aleksandra Kollontay, dosedanja sovska poslanka na Norveškem, ki je imenovana sedaj za poslanko na Švedskem.

norišnice, je vest o moževih strašnih zločinih popolnoma strla. Izjavila je, da se hoče ločiti od njega in zaprositi oblast, da sme izpremeniti svoje ime. — Po izjavah policije žena o Kürtenovem zločinskem življenju ni ničesar vedela.

Ruski princ — novomašnik

V baziliki sv. Klemenca v Rimu, v kateri se nahaja grob sv. Cirila, se je vršila te dni redka slovesnost: ruski princ Aleksander Volkonsky je bil v mašnika posvečen. Novomašnik, ki je smel po posebni milosti svetega očeta svoje bogoslovne nauke skrajšati, je konvertit. Začasa svetovne vojne je postal katoličan. Star je 62 let, oče treh odraslih otrok in od leta 1924. vdovec. V mašnika ga

je posvetil po slovansko-bizantinskem obredu msgr. Ciril Kurtev, apostolski administrator katoliških Bolgarov. Princ že več let poučuje staroslovansčino na papeškem orientalskem inštitutu in v »Russicu«.

Kuhinja za 30.000 obedov

V Leningradu so te dni izročili prometu kuhinjo-tovarno, v kateri se kuha vsak dan po 30.000 obedov. To naj bi bil zopeč nov kamen v zgradbi popolne socializacije vsega življenja in obenem nov podklop proti družini. Podobne velekuhinje nameravajo sovjeti graditi po celi Rusiji.

Smešnice

Janezek: »Mamica, zakaj pa naš očka nima nobenega lasu na glavi?«

»Zato, ker je zelo pameten in veliko misli.«

»Zakaj pa imaš ti toliko las?«

»Pojdi in napravi svojo nalogo!«

»Moja hči se uči peti v inozemstvu.«

»V inozemstvu? To je pa res obzirno!«

»Ali ste poslali takoj po zdravnika, ko se je zgodila avtomobilska nesreča?«

»Ni bilo treba, ker je bil avtomobilist, ki je Resmana povozil, sam zdravnik.«

»Kakšna sreča!«

Nemški pilot Poss, ki je na evropskem krožnem poletu med prvimi dospel v Berlin in mu utegne biti prisoičena zmaga.

Zborovanje »Svetovne zveze za odločno krščanstvo«. Zgoraj, levo: črnska delegatinja newyorškega črnskega mestnega okraja; desno: superintendent Karow, Berlin — Spodaj, levo: japonska reverenda Ebisava in Kojina Hata; desno: ameriški zastopniki. — Zborovanja, ki se vrši v Berlinu, se udeležuje 8000 zastopnikov iz vseh delov sveta.

